

A photograph of two men building a structure from large logs in a forest. One man is standing on a log, and the other is on the ground using a tool. The background is a dense forest of tall trees.

HISTORISK TILBAKEBLIKK PÅ SKOGNÆRINGA

Grane Bygdetun 10. mars 2020

Sør-Helgeland skogforvaltning:
«I Hattfjelldal har krigsårenes forserte ved-
hogster, særlig langs vassdragene, fristilt at-
skillig naturlig foryngelse av gran i forskjel-
lige aldersklasser for overbestand av bjørk.
Men her er ennå store arealer av denne skog-
type. Under åvirkning benyttes nå kraftige
foryngelseshogster, vesentlig med frøtrestil-

Sag Hattfjelldal prestegård, 1910

Nästerbottens-Kuriren

Västerbottens frisinnade länsstidning

Torsdagen 17 januari 1963

NU ÄR TÄRNA-BJÖRKEN GULD VÄRD

Norsk fabrik köper obegränsade mängder

Tärnabjörken har helt plötsligt blivit värdefull, och det tack vare hattfjälldalingarna i Norge. I Hattfjälldal står nämligen 100 normän och gör spånplattor i en fabrik, som slukar nästan obegränsade mängder björk. Atminstone så mycket att 50 man i Tärna-regionen nu huggar s. k. "Norgebjörk" för glatta livet. Förtjänsten är god, en huggare kan göra minst 100 kronor om dagen. De som inte har egna björkskogar, köper av Kronan, som gärna säljer. Den här säsongen beräknas omkring 15.000 kubikmeter Tärna-björk transporteras över Kälen till Hattfjäll-fabriken.

Björk finns det som bekant gott om i fjällbygderna. Inom Tärna är det bara i delgivningens nedre delar som granskogen tar vid — i övrigt är det björk och åter björk. Det är naturtillgångar vars värde har växt och kommer att växa, bygdens invånare till gagn eller förlust.

När det funnits avsättning på björken har det gagnat bygdens folk direkt eller indirekt — somliga har sålt skog på rot och härifrån erhållit redna pengar; andra åter har fått sin inkomst genom de arbeten som berättas dem på ett eller annat sätt. Den största användningen för bygdens folk har väl dock björken varit som bränsle. För inte så många år sedan användes nästan uteslutande bara björkved som bränsle — och ja, anslå vara en lyx och en dyrbär sådan. På några få år har dock läget förändrats. Oljeeldningen har snabbt vunnit terräng och numera har många, ja, kanske de flesta — i varje fall vid avser nybyggnader — övergått från ved till olja. Och det även om man har egen skog och björkveden ändå knutarna!

Vad som ställer sig billigast, och andra på frägen inverkan omständigheter, skall här inte närmare gås in på. Frågan gäller bara björken — björken som råvara och naturtillgång. Hur skall fjällborna som skogsägare och arbetare kunna tillgodogöra sig och i penningvaluta omsätta den enorma tillgång som finns i björken som råvara?

Det har talats och planerats om en björkmassefabrik i Storuman, dit även Tärnas fjällbjörk skulle kunna levereras, men på den sista tiden har

Herman August Gustafsson, Västanå, i färd med ett bokföra några slutförda leveranser.

Inom tärnaregionen bereds i genomsnitt ett 40—50 tal personer arbete genom björkleveranserna till Norge. Bernt Mårtensson, Vilasund, kör här fram björkmassan med häst till vägen, där ARBORS egna lastbilar sedan hämtar.

Fort. sista sid. spalt 3

Dagligen hämtar ARBORS lastbilar björkmassa i Tärna och sammanlagt har ca 20—25.000 kubikmeter transporterats till fabriken i Hattfjälldal. Björken, som levereras i 1,9 meters längder, hämtas vid närmaste väg. Här håller norska lastbilar på att lasta efter enskilda vägen till "Mose källa" på södra sidan Nedre Jovattnet.

Dagligen hämtar ARBORS lastbilar björkmassa i Tärna och sammanlagt har ca 20—25.000 kubikmeter transporterats till fabriken i Hattfjälldal. Björken, som levereras i 1,9 meters längder, hämtas vid närmaste väg. Här håller norska lastbilar på att lasta efter enskilda vägen till "Mose källa" på södra sidan Nedre Jovattnet.

Motorsagene og traktorene taffer i skogene i Grane.

Mekaniseringen av skogs- driften skjer i økt tempo

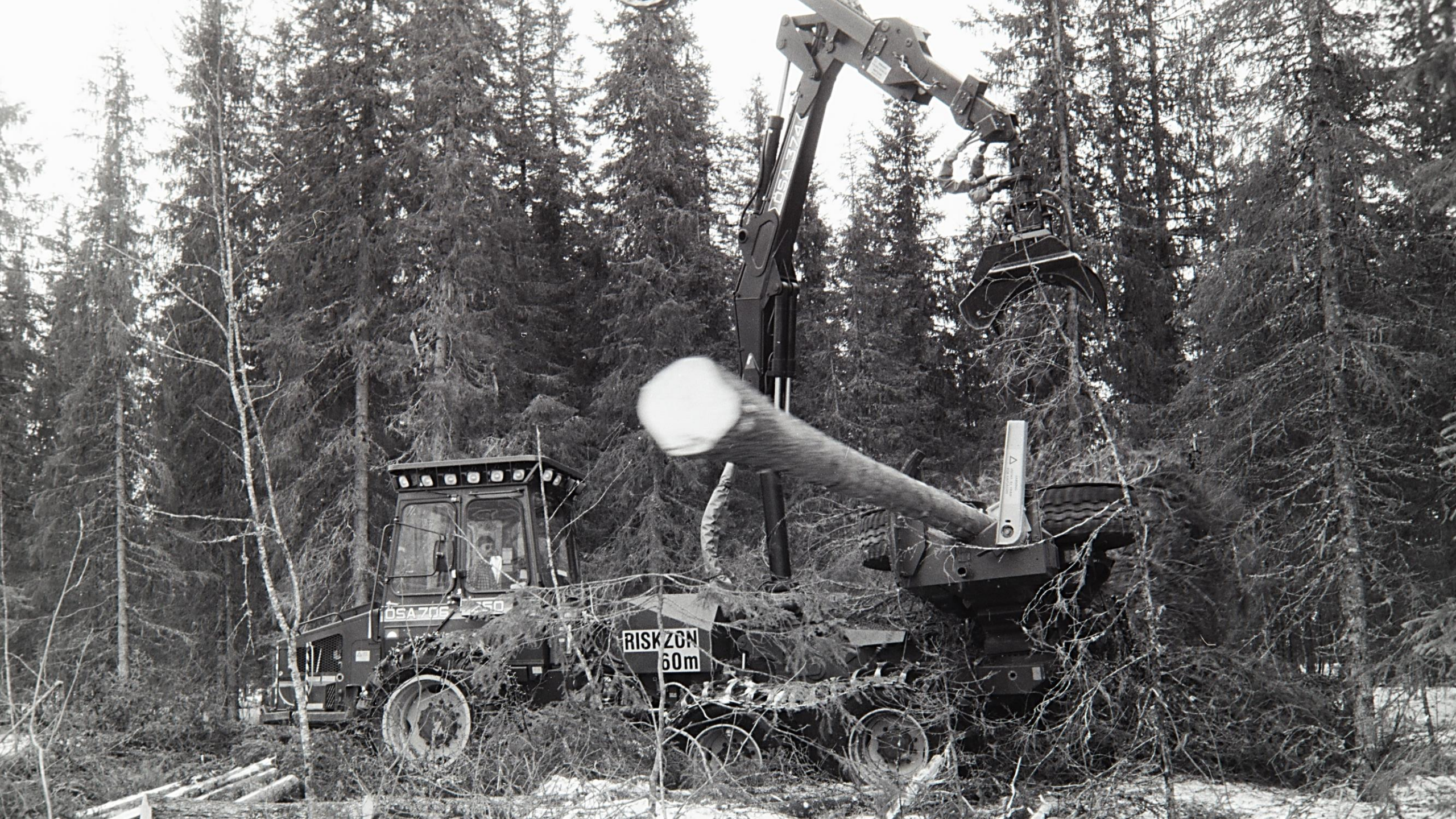
Herredsskogmester Tømervik sier i en samtale med Helgeland Arbeiderblad at skogsdriften i hans distrikt går normalt, og han tror at framdriften denne sesongen blir omtrent som i fjor. Ellers er det verd å merke seg at driften i skogene mer og mer blir mekanisert. Bare i år er det på strekningen Laksfors-Trofors satt i drift omlag 10 nye motorsager og flere kommer etter hvert. Fra før var det også en del, så nå er det et nokså stort antall motorsager i

Vi meiner derfor tida no er inne for å byggja ut og rasjonalisera omsetningstilhøva for smådimensjonane.

Etter skogbruksteljinga (1918—21) var det produktive skogarealet på Indre Helgeland litt over 2 mill. dekar eller 36,8 prosent av fylkets produktive skogareal. Arealet fordeler seg omlag likt mellom bar- og lauvskog.

Avvirkninga var i teljingsåret gjennomsnittleg ca. 84 550 kbm. bartremasse årleg i området. Avvirkninga dei siste åra før krigen var noko større, og har vel vore det dei siste åra etter krigen.

Det er sjølvsagt vanskeleg å vita

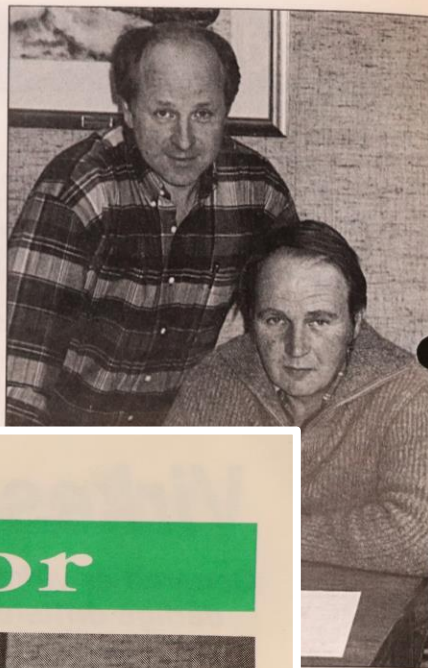

Kamp om bjørk/-utnyttning av marked

Det siste året har det vært en kamp om bjørkestrangene som har vært

Bjørkeavvirkning

Bjørk til Arbor

A. Kr. Jarmund og O. Fagervold fra Arbor gav under et møte på Arbor-Hattfjelldal A/S klare signaler til E. Mevassvik fra Statens Skoger, og K. J. Johansson fra Skogeierforeningen om at det er behov for mer bjørk.

har alt for lite vir-
rt tilfreds med at
telge Storrassli,
Arbor.

Foto: A. Halse

er man marke-
lår det er gode
n oppdrag/gode
priser kjøpe
aksimalt for a
e tider". Dette
s ikke lært i
har i dag en
å bjørk, og det
etning. Vi har
n god del av
doende. Men
ngen? Neida,
virket mindre.
rselen etter
JA.

Hogstmaskin i bjørkdrift

Nordland er i en svært gun-
stig situasjon når det gjelder
avsetning på bjørk. Proble-
met er faktisk å skaffe nok!
For å prøve å øke bjørkav-
virkningen ble det i Hattfjell-
dal prøvd ei lita bjørkdrift i
forbindelse med en skogdag.

Prestasjoner/økonomi

Bjørka er mer problematisk å
hogge med hogstmaskin enn
grana, og da især bjørk i reine
bjørkabestand. Denne bjørka
er som oftest ikke så bein som

den som vokser i blanding med
gran. Det var derfor litt spen-
nende å se om dette var en
driftsmetode som kunne kon-
kurrere med manuell hogst.

Den erfaringen vi skaffet
oss i denne drifta viser at drifts-
utgiftene totalt blir lavere med
hogstmaskin. Medvirkende
årsaker til det er at det blir
lavere sosiale utgifter, og fram-
kjøringskostnadene blir lavere.

Utvidet sesong

Vintersessongen for driving av

bjørk blir ofte kort. Når snøen
kommer blir det fort stopp i
bjørkhogsten. Det blir for mye
snømaking.

Med hogstmaskinen regner
vi med at det normalt skal være
problemfritt å hogge fram til jul.
Fram til den tid er snøen som
oftest så løs at man kommer
ned til normalt stubbeavskjær
likevel om det skulle komme en
meter med snø.

Rune
Brenn-
akk tar
ak rundt
to bjør-
ketrær
med fel-
lehodet,
og i
løpet av
få sek-
under er
det to
bjørke-
trær
mindre
på Even
Aasliids
eiendom.

Innbetaling av skogavgift

Landbruksdepartementet
arbeider nå med tilretteleg-
ging for at dette skal følge
kalenderåret. De ønsker
også å endre rutinene for
overføring, slik at en har
mulighet til å innføre flere
terminer for innbetaling av
skogavgift til kommunene.
Departementet er innstilt på
månedsvis innbetalinger.
For skogeierne vil dette
føre til at pengene blir lette-
re tilgjengelig, i den for-
stand at pengene kommer
raskere inn på konto. Det vil
reducere Skogeierforening-
ens arbeid med forskudds-
utbetalinger, men vil på den
annen side redusere ren-
teinntektene for Skogeier-
foreningene.

Det arbeides med sikte
på at en ny revidert forskrift
om innbetaling av skogav-
gift skal gjelde fra 1.1.95.

19/8-19/9
Bestillinger:

16/4-18. Fries Olsen Skovhøjvej
 6. Kommode betalt 4.00 98.00
 3 Kuffoter 58.00
 2. Kommode 22.00
 130.00

20/4-18. Carlens Høvedsgade
 1 Kommode betalt 33.00 38.00

23/4-18. Sever. Bruun Gattvej

(undertrykning p. 18.
 Kommode 2. 3. 4. 5. 6.)

- Etablering i Ner-Svenningdalen i 1920
- Brant i 1939.

Svenningdal Trewarefabrikk lagt i aske

Store tap for eieren og
14 mann blir ledige.

Svenningdal Trewarefabrikk blev
lørdag morgen herjet av en vold-
som brand, som i løpet av en par
timer la hele fabrikk, med møbel-
lager og trelastlager i aske.
Branden blev opdaget i 5 tiden

Trofors med «nyfabrikken»,
som ble tatt i bruk i 1939.

Ny brann i 1953

**Nord-norsk storbedrift
nedbrent i går natt**

Svenningdal trevarefabrikk på
Trofors i Grane på Helgeland
brant i går natt ned til grunnen.
Fabrikken hadde mellom 30 og
40 mann i arbeid, og var den vik-
tigste produsenten treindustri-
artikler til Nord-Norge.
En regner med at skaden kom-
mer opp i en million kroner.

46230 Trofors.

Widerøes Flyveselskap AS

Fabrikken gjenoppbygges,
og tas i bruk i 1955

Trofors 1965

FOTO: HÅVARD EIDE

- For en ære

STOLT HANEFAR: Fredag feiret næringslivet i Vefsn, Grane og Hattfjelldal seg selv med pomp og prakt på Fru Haugans Hotel i Mosjøen. Administrerende direktør Knut Gullesen i Norgesvinduet Svenningdal slapp jubelen løs da hans bedrift ble kåret til årets Gullhane-vinner.

NYHETER SIDE 2 OG 3

Fra skogstrær til trekonstruksjoner

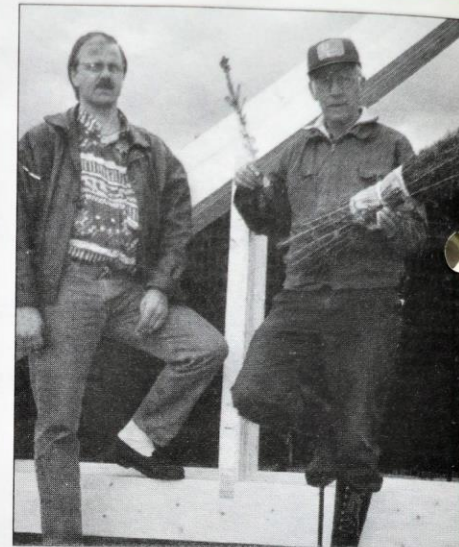
Det er slutt på plante-produksjonen på Skogstad planteskole i Grane. Nå er det gammelskogen som blir videreforedlet i planteskolens lokaler. Trofors Byggmontering har overtatt lokalene, og produserer takstoler.

Det blir fremdeles lagret planter på kjølelegeret på Skogstad, og det foregår utlevering i plantesessongen.

Men det eneste som produseres på Skogstad nå er takstoler. Den største bygningen er isolert og pusset opp, og har blitt et svært godt lokale for takstolproduksjon.

Eieren, Hans Louis Olsen, er svært godt fornøyd med lokalene. Trofors Byggmontering har tidligere hatt trange kår i en gammel lokstall på Trofors, og vil i dagens lokaler kunne øke produksjonen mye.

Det er vemodig at det er slutt på planteproduksjonen på Skogstad, men det er et lite plaster på såret at det kom inn en bedrift som bruker kun trevirke som råstoff.

Hans Louis Olsen (t.v.) produserer, og "leverer ut" takstoler. Ole Tomas Wærum er Skogselskapets mann, og leverer ut planter.

Foto: A. Halse

TAKSTOLER

Kjøp direkte hos produsenten, det lønner seg. Alle takstoler blir produsert etter godkjente beregninger fra nordisk Kartro as.

GARASAJEVINDU – LEDDPORTER – STÅLTAK

Fraktfritt levert etter avtale – Be om tilbud

**TROFORS
BYGGEMONTERING**

ALT I PREFABRIKERTE TAKSTOLER
Tlf./fax 75 18 13 03 – Mobil 94 81 20 19

8680 TROFORS

Duften av fersk ved

**Duften av fersk ved
er noe av det seineste du vil gløemme
når slørene trekkes for**

Foto: Are Halse

**Duften av hvit, fersk ved
i savatida om våren:**

**Det er som sjølv Livet går forbi
barbeint
med dogg i håret**

Hans Børli